

Rx dietis patet ignorantiam aliaque incommoda; quibus urgemur, non alio sensu vocari posse naturam vulnere, quam respectu habito ad statum protoparentum; minime verò absolute; quo sensu etiam poenae aut poenitentiae dicuntur.

III. Obj.: Tum auctoritati tum recte rationi adversatur asserere, Deum hominem absque sua culpa tum mortalem, tum morbis, doloribus caeterisque aerumnis obnoxium condere potuisse. Auctoritati quidem, cum 1° conc. Arausicanum can. 2. definierit « injuriam Deo dare, qui censent Adamum moriturum fuisse, etiamsi non peccasset »; et 2° S. Augustinus asserat « corporis mortem non lege naturae, sed merito inflictam esse peccati » (1), qui 3° praeterea « cruciatu delictatis fore, inquit, si Deus hujus vitae aerumnis et animas nullius peccati reas addideret » (2). Repugnat insuper recte rationi: anima enim, quae pars hominis est nobilior, est immortalis; 4° naturam igitur animae potius quam corporis homo consequi debet; praesertim cum homini beatitudo saltem naturalis debeat, vita autem « si non est aeterna nec est beata, » ut saepe arguit ipse Augustinus: 5° alioquin anima, quae semper trahitur desiderio corporis, vim pati perpetuo deberet, quod est absurdum. Illud praeterea omnibus innatum et in animo quasi insculptum à naturâ est, non posse, qui innocens sit, re adversa ullâ cruciari. Ergo tum immortalitas, tum dolorum et aerumnarum immunitas connaturales proprietates hominis sunt. — Resp.: Nego ant. Ad primum dist.: Ex eo quòd Deus promissis suis non stetisset, conc.; ex eo quòd Deus naturale aliquod hominis jus violasset nego. Loquitur porrò concilium ex suppositione concessâ Adam immortalitatis. Ad secundum, dist.: Cujusmodi in Adam erat, quem Deus privilegio immortalitatis donaverat, conc.; naturali spectatâ hominis conditione nego. Ad tertium, dist.: Crudelitatis fore in seculo Manichaeorum, qui Deum peccati auctorem simul et ultorem faciebant, conc.; in nostrae thesisi sensu, nego. Cùm verò disputans adversus Julianum docet « Deum fore injustum, si tam gravi jugo premeret innocentes, » id docet juxta « hujus seculi dispositionem » ut ipse loquitur, seu in praesenti providentiâ ordine (3). Ad quartum, dist.: Nisi corporis naturalis conditio aliud postularet, conc.; aliâ nego. Quod verò additur de naturali beatitudine, quae homini debetur, nempe pro meritis, non de hac vitâ, sed de alterâ intelligendum est, nunc enim homo in viâ ac ferè in agone versatur. Pariter quod dicitur de beatitudine, accipiendum est de beatitudine essentiali, quae in animâ speciatim consistit; non autem de beatitudine corporis, quae adventitia est et accidentalis; non esset autem vita beata, si non esset aeterna beatitudine essentiali, ut dictum est. Ad quintum, transeat, et nego cons. Dato enim hoc desiderio, Deus huic desiderio

(1) Lib. 13, de Civ. Dei, c. 15.

(2) Disp. 4. cont. Fortunat. Mnich., n. 9, et disp. 5, n. 22.

(3) Conf. Casini Diss. cit. art. 3, § 3, ad secundum.

supplere posset, ut nunc in beatis supplet; deinde posset Deus per donum quoad modum, ut aiunt, supernaturale rursum corpora propriis animabus conjungere. Ad sextum, dist.: Sine causâ, conc.; sine culpâ, nego. Porro nos nullâ habitâ ratione culpae causas mortis, dolorum, etc., assignavimus ex ipsâ naturali hominis constitutione petitis. Certè animantia sine culpâ malis afficiuntur, non tamen sine causâ. Huc spectant duae proposit. in Baio confectae, nempe 75. « Omnes omninò justorum afflictiones, sunt ultiones peccatorum ipsorum; unde et Job et martyres, quae passi sunt, propter peccata sua passi sunt » et 75: « Nemo praeter Christum est absque peccato originali; hinc B. V. mortua est propter peccatum ex Adam contractum, omnesque ejus afflictiones in hac vitâ, sicut et aliorum justorum, fuerunt ultiones peccati actualis vel originalis. » Hunc patet non alio sensu immortalitatem aliaque recensita, connaturales proprietates dici posse, nisi quatenus eidem naturâ sunt consentanea, et homini innocenti concessa.

CAPUT III.

DE PROTOPARENTUM LAPSU.

Beata illa, in qua primi parentes nostri divino munere constituti fuerant, felicitas ac honorum omnium affluentia brevi periit. Praevicari enim sunt divinum mandatum: sensit tellus divinum anathema, quo tribulos et spinas ferre jubebatur: quare, in sudore vultus sui terram scindere, ex ejus visceribus victui necessaria eruere coactus et infortuniorum societate devictus exinde homo est, qui praeterea originali innocentia amissa, pugnam in se cupiditatum experiri cepit ac jugum grave ferre debuit, donec in eam terram reversus est, ex qua ejus corpus fuerat efformatum. Hanc divini mandati transgressionem increduli hodierni directè impetunt; neoterici biblici expungunt; rationalistae inter mythos amendant (1). Ad doctrinam propterea catholicam propugnandam sit

PROPOSITIO. — Primi parentes mandatum sibi à Deo datum transgressi sunt, ac per ejus transgressionem graviter peccarunt.

Utraque propositionis pars ad fidem spectat, ut patet ex superius recitatis con. Trid. canonibus. Primam itaque ejus partem, quae factum complectitur, evincimus I° Ex Gen. 2, 17, collato cum c. 3, 6, seqq. Et enim Genes. 2, Deus hoc praecceptum Adam dederat: *De ligno scientiae boni et mali ne comedas; in quacunque enim die comederis ex eo, morte morieris.* Genes. verò 3 de Evâ legitur: *Tulit de fructu illius, et comedit: deditque viro suo, qui comedit.* Ad haec autem respiciens Apostolus Rom. 5, 12, scribebat: « Per unum hominem (Adam) peccatum intravit in mundum. » Evincimus II° Ex communi synagogae et Ecclesiae

(1) Rosenmuller, quae Genes. 3 de hominis lapsu referuntur, exponit de usu rationis, quem tunc primum protoparentes adepti sunt; sic Gablerus in prolegom. Commentationis eichhornianae vol. 2, p. 4, p. 137. Jo. Thiess in Variarum de cap. 3 Genes. rectè explicando sententiarum specimine, aliaque passim.

christianae sensu. Veteres enim Hebraei tradunt malorum demonum principem, quem Sammaelem vocant. Evam ad peccandum perduxisse. Horum loca è scriptis hebraeis collegit Eisenmenger (1). Certè Sap. 2, 24, dicitur: « Invidia diaboli mors introivit in orbem terrarum; » nempe peccatum ad quod primos parentes diabolus induxerat; ibid. 10, de Adam legitur: « Eduxit (sapientia) illum à delicto suo. » Nec alia unquam fuit christianae Ecclesiae doctrina, quam ipsa Christo et apostolis accepit. Etenim Christus, Jo. 8, 44, diabolum vocat homicidam ab initio, hanc scilicet ob causam; ita etiam Apostolus 2, Cor. 11, 3, ait serpentem Evam seduxisse astutiâ suâ. Hisce similia leguntur Apoc. 12, 9.

Haec omnia confirmantur III°, ex antiquae traditionis vestigiis, quae apud omnes gentes reperitur. Nec enim intra Judaeorum et Christianorum fines haec traditio sese continuit: antiquissimis enim temporibus, hanc traditionem inter mediae et superioris Asiae populos jamdiu fuisse pervulgatam patet ex doctrinâ zoroastricâ de Ahrimam malorum geniorum supremo serpentis specie induto, qui primos homines ad peccandum seduxit, ut habetur in Zendavestâ à Kleukero edito (2). Sic apud Graecos pariter diffusam fuisse liquet ex antiquissimis Promethei fabulis, et Herculis decerpentis mala aurea ex arbore unâ cum serpente Ladon dicto ex arbore pendente, prout etiam visitur in nummo Antonini Pii, quem Spanhemius edidit et illustravit (3); et in versibus Appollonii Rhodii describitur hic lapsus; tum apud Aegyptios, quod non obscurè eruitur ex celebri quodam monumento hieroglyphico, quod detexit inter ruinas veterum Thebarum Norden doctus Danus, qui Aegyptum invisit an. 1757 ac gallicè descripsit et lineari pictura in aere referri curavit (4). Demum quin alios sigillatim populos annu-

meremus, rem conficimus testimonio et confessione ipsius increduli, nec propterea suspecti, qui sic generatim scribit: « Casus hominis est fundamentum theologiae omnium penè antiquorum populorum (1). »

Alteram propositionis partem quae ad jus spectat, seu ad gravitatem peccati primorum parentum, apertissime Scriptura testatur; Eccli. enim 10, 14, dicitur: *Initium superbiae hominis apostatare à Deo, quoniam ab eo qui fecit illum, recessit cor ejus.* Ex quibus patet primos parentes peccasse superbiâ, quod ex promissis à serpente Evâ factis clarius colligitur: *Eratis sicut dii; peccasset insuper inobedientia, recedendo à Deo; quod pariter confirmatur tum ex verbis Genes. 3: Quia audisti vocem uxoris tuae, etc., tum ex Apostolo, Rom. 5, ubi peccatum Adae vocat inobedientiam, et ex frequenti antithesi, quam ipse instituit inter Adae inobedientiam et obedientiam Christi, ut Rom. 5, 19, et alibi; peccasset, mulierem saltem, infidelitate, quia credidit potius diabolo dicenti: Nequaquam moriemini, quam Deo mortem comminanti; peccasset contemptu Dei et ingratitude vitio, ut per se patet. Quae certè omnia levia censi non possunt. Crescit verò horum multiplicium peccatorum gravitas, tum ex facilitate praecipi, tum ex adnexâ poenae comminatione, de quibus disserit S. Augustinus (2). Hinc est quod Apostolus 1. c. passim vocet peccatum Adae *pravavacionem atque delictum.* Confirmatur denique peccati protoparentum gravitas ex illinc profluentibus poenis, de quibus susus agit Bellarminus (3).*

Satis superque igitur constat, tum primos parentes mandatum sibi à Deo datum transgressos esse, tum ex ejus transgressionem graviter peccasse.

Difficultates.

I. Obj.: 1° Nondum expositores inter sese conveniunt de sensu, quo tota illa Mosaicae narrationis par, cui doctrina de primi hominis lapsu innitur, accipienda sit; nihil certi proinde statui potest circa protoparentum peccatum. 2° Nec sanè cujusmodi peccatum illud propriè fuerit, definiripotest: neque cur Deus, qui summè bonus est, istud tam severe ultus fuerit, quàm omnia in Mosaica narratione indicent

sententiâ, quam non probamus, ex eâ tamen colligitur pervagatum apud gentes antiquitatis lapsus protoparentum ac veram historiam, non autem aut mythum aut visionem nobis Moyssem retulisse.

His addi debent, quae de antiquâ Sinensium traditione et characteribus historicis leguntur apud Windischmann op. cit. Phil. progressu historiae mundi vol. 1, p. 4, sect. 4, Bonnæ 1827, p. 367, de imagine, seu effigie mulieris inter duas arbores consistentis, in quarum alterâ signum caeli reperitur, in alterâ verò signum peccati (apud grammaticos) fructus incogniti, quae aperte produnt seductionem uxoris illius, qui ab isdem Senensibus ib. vocatur communis archiparens, seu caput omnium hominum. Necnon quae de eadem traditione lapsus angelorum et primorum parentum apud Indos ib., p. 614-619 referuntur.

(1) Voltaire, Philosophie de l'hist., ch. 17.

(2) Op. imperfecti cont. Julian. lib. 3, n. 57, item, n. 65, et alibi passim.

(3) Lib. 3, de Amis. Grat., c. 11, et lib. 14 de Civ. Dei, c. 12.

(1) In op. Judaismus detectus vol. 1, p. 822, seqq. Conf. etiam Reinh. Rits in Diss. de serpente seductore non naturali, sed diabolo, Jen. 1712 et Zachar. Grapius in diss. de Tentatione Evae et Christi à diabolo in assumpto corpore, factâ contra Balth. Bekkerum Rostoch 1712.

(2) Tom. 1, p. 25, et 5, p. 84 seqq.

(3) In notis ad Callimachum p. 670.

(4) Paris, 1795, tom. 2, p. 125, ubi inquit: « Si je ne me trompe, il y est fait allusion à la chute d'Adam et d'Ève. On y a représenté un arbre vert, à la droite duquel est un homme assis, tenant à la main droite quelque instrument dont il semble vouloir se défendre contre une petite figure ovale couverte de caractères hiéroglyphiques, qui lui présente une femme qui est debout à la gauche de l'arbre, pendant que de l'autre main il accepte ce qui lui est présenté. Derrière l'homme paraît une figure debout, la tête couverte d'une mitre, et qui lui tend la main. » Hinc non defuit, qui Mosaicam de origine mali narrationem è monumento figuris hieroglyphicis inscripto haustam existimaverit, ut Georg. Rosenmuller: in commentat. Repertorio eichhorniano lit. bibl. et orient. p. 5, p. 158 seqq. inserta; sic G. Fr. Hezel Ueber die Quellen der mosaischen Urgeschichte id est: De fontibus Mosaicae primigeniae historiae Lemgo 1780, p. 81 seqq., et Gamp. in lib. Nysa, oder philosophisch historische Abhandl. über Eleuteropolis 1790. Quorum sententias collegit et exposuit Gabler in prolegomenis Archæol. eichhornianae, p. 2, vol. 1, p. 288 seqq. Vid. Car. Rosenmuller Scholia in Gen. 3. Quidquid porrò sit de ejusmodi

non nisi de levissima culpa agi et brevissimi temporis. Ergo.—Resp. ad primum: Dist.: Interpretes seu expositores liberiores ac protestantes, conc.; interpretes verè catholici, nego. Quotquot enim verè catholici sunt neque novam Protestantium exegesis sectantur, sed Scripturam juxta Ecclesiam et communem Patrum sensum exponunt, unanimiter consentiunt agnoscentes verum et grave peccatum in illà Adami transgressionem. Si qui verò singulares opiniones sectantur circa modum, quo tale peccatum patratum est, et sinceris prudentioris exegeseos fontes fastidiunt ac in absurda labuntur, ipsi viderint. Nos ex constanti Judæorum, Christianorum ac omnium penè gentium traditione, atque ex clarissimis utriusque fœderis biblicis documentis ostendimus de verà historià agi in Mosaicà narratione, et de diabolo sub veri serpentis larvà latente, non autem aut de aliquo mytho, philosophemate, ut nonnulli biblici neoterici contendunt, aut de allegorià, visione, aut somnio, ut nonnulli autumant (1), aliòquin de factis omnibus hâc ratione reddi ratio facilè posset. Ad secundum, nego; diximus enim ex Apostolo, Adæ peccatum esse peccatum inobedientiæ, quod plurà alia superius enumerata comitata sunt. Ex eodem Apostolo didicimus non levi, sed gravissimà culpâ protoparentes se commaculasse, quam *delictum* et *prævaricationem* nominat idem Paulus, quamque proinde S. Augustinus « ineffabiliter grande peccatum » vocat (2). Quare justissimè potuit Deus graviter in protoparentes animadvertere. Nec enim ex solo objecto culpæ gravitas aut levitas dimetienda est, sed præterea ex ejusdem peccati subjecto, intentione, fine, ac cæteris adjunctis omnibus, quæ illud comitantur.

II. Obj.: Si Mosaicæ narrationis cortici inhaerendum esset, non pauca occurrerent, quæ vix, aut ne vix quidem cum Dei sapientiâ et bonitate conciliari queant. 1° Quis enim imprimis sibi persuadeat, Deum homini innocenti et justo ejusmodi præceptum dedisse, quo rem indifferentem ac omninò innocuam veteret? Præterea 2° nonne Deus, qui hominem in iis rerum adjunctis collocavit, in quibus ipsum diù consistere nollet præviderat, meritò peccati auctor dici posset? Iniquum 3° demùm videtur, Adamum eadem cum Evâ pœnâ mulctatum, cum tamen ejusdem gravitatis crimine minimè teneretur. Ergo.—Resp.: Nego ant.: Ad primum, dico juxta communem Patrum sententiam, idèò Deum ejusmodi præceptum Adæ dedisse, tum ut ipse Deo ac Domino subjectum esse cognosceret; tum ut virtutum exercendarum causam eidem suppeteret, præsertim obedientiæ (3). Ad secundum nego;

(1) Ita Cajet. Comm. in Gen. in h. l. quem ex recentioribus secutus est Iahn.
 (2) Tum alibi, tum in Enchirid. cap. 26 et 27.
 (3) Conf. Petav. lib. 2, de Opif. c. 9, § 6. Pulchrè S. Jo. Chrys. hom. 16 in Gen. hâc similitudine Dei cum primo homine agendi rationem exposuit, dum usum illius fructus ei interdixit « Quomodo enim, inquit, munificus aliquis dominus aedes amplas et magnificas cuiquam fruendas concedens, non justum illorum pretium, sed exiguum ejus particulam vult accipere, ut et sibi domini jus integrum servet, et usuarius iste certò sciatur, non se aedis esse dominum,

Deus enim libero arbitrio et gratiâ protoparentes munierat: si nolissent ipsi peccare, utique potuissent se à peccato continere. Cur verò Deus prævisum hunc lapsum permiserit?—Respondeo 1° cum S. Augustino: « Altitudinem consilii ejus penetrare non possum, sed longè supra vires meas esse confiteor (1). » Respondeo præterea cum eodem S. doctore « quia et de peccante multa bona facere poterat, ordinans cum secundùm moderamen justitiæ suæ, et quia nihil oberat Deo peccatum ejus; et sive non peccaret, mors nulla esset, sive quia peccavit, alii mortales de ejus peccato corriguntur. Nihil enim sic revocat homines à peccato, quemadmodum imminentis mortis cogitatio (2). » His addo eandem expostulationem fieri posse adversus permissionem alterius ejusdemque peccati, et sic recidimus in questionem de permissione mali moralis, de qua consuli possunt, quæ suo loco disseruimus (3). Ad tertium, resp. nostrum non esse iudicium ferre, uter gravius peccaverit, Adamne scilicet, an uxor ejus, quàm hoc soli còrdium inspectori Deo reservatum sit. Eos tamen quos curiositas tangit hujus solutionis, remittimus ad Bellarminum (4) cæterosque qui utriusque sententiæ patrocinatorum monumenta expenderunt.

CAPUT IV.

De peccati originalis propagatione.

Tota Christiana Religio duobus, ut ita dicam, cardinibus volvitur, peccati nempe originalis in omnes homines propagatione, et totius humani generis per Christum redemptione; magni propterea interest hujus fidei dogmatis vindictam suscipere adversus acerrimos hostes tum veteres tum recentiores, qui illud evertere conati sunt. Pelagiani omnium primi originalis peccati existentiam et propagationem adorti sunt. Sociniani post obscuros nonnullos alios hæreticos idem bellum adversus catholicam hanc veritatem instaurarunt. Protestantes recentiores ferè omnes idem error invasit, adèò ut in nonnullis provinciis de hoc articulo etiam disputare in ipsorum scholis vetitum sit (5). Neoterici biblici ac rationalistæ ad unum omnes inter obsoletas doctrinas eundem articulum rejiciunt (6). Pius-

sed illius beneficio ac liberalitate utendum sese accepisse; sic Dominus noster, cum quidquid aspectabile est, homini commisisset, eique tum in paradiso domicilio, tum ejus delicias ad fructum animi tribuisset, ne paulatim animo in transversum abreptus ista ipsa, quæ oculis cernuntur, per se ac temerè esse crederet, et supra dignitatis suæ modulum de ipso sentiret, unius illi usum arboris interdixit.

(1) Lib. 11. de Gen. ad litt., c. 4.
 (2) Lib. de Gen. cont. Manich. c. 28.
 (3) Tract. de Deo ejusque Attr. c. 2, prop. 3.
 (4) De amiss. grat. et statu peccati lib. 5, c. 9.
 (5) Conf. quæ attulimus in tract. de verà Relig., p. 2, prop. 1, p. 214, n. (b) de decreto emisso ab Ecclesià Genevensi, die 5 maii 1817, quo prohibetur ne quisquam in scholis agat de peccato originali.
 (6) Ita Clericus, Hist. eccl. ad an. 180, §§ 50 et 54, et alibi passim. Weistenius, Frid. Ammon, uterque Rosenmüller, Georgius scilicet et Carolus, etc., quibus accessit Potter, non indignus episcopi pistoriensis Scip. Ricci laudator et historicus in op. L'Esprit de

quàm veritatem fidei nostræ circa hunc articulum propugnemus, de more nonnulla præmittenda esse ducimus ad majorem dicendorum perspicuitatem.

I. Commisceri non debet dogma de *existentiâ* ac propagatione originalis noxæ cum ejusdem propagationis modo. Illud enim ad fidem pertinet, istud non item: circa hunc enim propagationis modum discrepant Catholicorum sententiæ.

II. Rursùm hæc eadem peccati originalis existentiae controversia permisceri nequit cum questione de ejusdem peccati *naturâ et essentiâ*, circa quam, seculo 15, novatores turpiter errarunt, dum originale peccatum vel in substantiâ aliquâ, vel in ipsâ concupiscentiâ, vel in aliquo actuali jugi peccato, quod ex fomite oritur, vel in actuali aliquâ pravâ cupiditate consistere autumârunt. Hæc enim aliaque ejusmodi non pauca, quàm jamdiù obsoleverint, non est cur in iis refellendis immoremur. Eadem de causâ antiquatas nonnullorum theologorum opiniones circa ejusdem peccati naturam non attingimus, ejusmodi sunt qui peccatum originale constituerunt in morbidiâ quâdam animæ qualitate vel in ipsâ Adami inobedienciâ nobis imputatâ, de quibus consuli potest Bellarminus (1). Si qui sunt ex recentioribus theologis, inter Germanos præsertim, qui obsoletas quasdam sententiâ instaurare adnisi sunt, opportuno loco perstringemus.

III. Melius agnoscitur non potest Ecclesiæ Catholicæ doctrina circa peccati originalis transfusionem et naturam, quàm ex canonibus concilii Tridentini sess. 5, quos propterea hic ex ordine subjicimus, ut indidem corollaria nonnulla colligamus, quæ viam pluribus difficultatibus præcipient. Sunt autem: can. 1: « Si quis non constiterit primum hominem Adam, cum mandatum Dei in paradiso fuisset transgressus, statim sanctitatem et justitiam in quâ constitutus fuerat, amisisset, incurrisseque per offensam prævaricationis hujusmodi iram et indignationem Dei, atque idèò mortem, quam antea illi comminatus fuerat Deus et cum morte captivitatem sub ejus potestate, qui mortis deinde habuit imperium, hoc est, diaboli, totumque Adam per illam prævaricationis offensam, secundùm corpus et animam in deterius commutatum fuisse; anath. sit. » Can. 2: « Si quis Adæ prævaricationem sibi soli, et non ejus propagini asserit nocuisse, et acceptam à Deo sanctitatem et justitiam, quam perdidit, sibi soli, et non nobis etiam perdidisse, aut inquinatum illum per inobedienciæ peccatum, mortem et pœnas corporis tantùm in omne genus humanum transfudisse, non autem peccatum, quod est mors animæ; anath. sit. » Can. 5: « Si quis hoc

l'Eglise, ou Considérations philosoph. et polit. sur l'hist. des conc. et des pontifes, tom. 2, p. 171, de quo Conf. cl. Mastrofini Rivieri su l'Opera del sigr. de Potter. Roma 1826, c. 6. Ibi repetit Potter doctrinam de peccato originali ex reliquis manicheisni, à quibus S. Augustinus se penitus liberare non potuit, quàm sese convertit, ac propterea primus introduxit ejusmodi dogma in Ecclesiam.

(1) De amiss. Grat. et Statu peccati lib. 5, cap. 1, seqq. usque ad cap. 17.

Adæ peccatum, quod origine unum est, et propagatione, non imitatione, transfusum omnibus inest unicuique proprium... per aliud remedium asserit tolli, quàm per meritum... J. C....; anath. sit. » Can. 4: « Si quis parvulos recentes ab uteris matrum baptizandos negat, etiamsi fuerint à baptizatis parentibus orti, aut dicit in remissionem quidem peccatorum eos baptizari, sed nihil ex Adam trahere originalis peccati...; anath. sit. » Can. 5: « Si quis per J. C. D. N. gratiam, quæ in baptisate conferatur, reatum originalis peccati remitti negat, aut etiam asserit, non tolli totum id quod veram et propriam peccati rationem habet...; anath. sit. »

Ex his igitur patet I. peccatum Adæ, quoad reatum culpæ quem actio mala relinquit in animâ, donec deleatur, in omnes homines transfundi. II. Hunc reatum, in quo ratio, seu, ut scholæ loquuntur, *formalitas* peccati consistit, non aliud esse nisi *mortem animæ* ex Adami actione personali profectam; idèòque naturam, seu essentiam rationemve peccati originalis, prout actionem dicit, esse ipsum peccatum Adæ, quatenus caput erat totius humanæ naturæ, seu omnium hominum: quæ quidem actio *physicè* propria fuit solius Adæ: prout autem reatum dicit, non esse nisi *privationem* (non simplicem *carentiam* rei indebitæ) gratiæ sanctificantis et justitiæ, quæ nobis *inesse deberet* juxta ordinem à Deo constitutum, ex quâ privatione fit ut nos verè peccatores simus, filii iræ, Dei inimici et habitualiter, saltem negativè, à Deo aversi (1). III. Mortem, concupiscentiam, morbos, ad malum pronitatem, etc., non esse nisi peccati originalis *effectus*, appendices, seu pœnas.

Quibus præmissis, duo à nobis præstanda sunt: debemus scilicet ostendere tum ex Scripturâ, tum ex traditione peccati originalis (ita dicti, quòd à primâ generis humani origine descendit) in omnes homines propagationem: deinde adversus incredulos, illosque qui eos sectantur, nihil habere hanc propagationem, quod rectè rationi adversetur. Quàm verò de peccato agitur, dicam cum B. Augustino de B. Virgine Mariâ: « Propter honorem Domini nullam prorsus habere volo questionem. Inde enim scimus, quòd ei plus gratiæ collatum fuerit ad vincendum omni ex parte peccatum, quæ concipere, ac parere meruit eum quem constat nullum habuisse peccatum (2). » In eadem sententiam conc. Trid., sess. 5 declarat non esse sui intentionis comprehendere in decreto, ubi de originali peccato agitur, beatam et immaculatam Virginem Mariam, Dei genitricem. »

(1) Conf. S. Th. 1-2, q. 82, a, ubi palàm profitetur: « Sic ergo privatio originalis justitiæ, per quam voluntas subdebatur Deo, est *formale* in peccato originali. » Sed hæc magis enucleata habentur inferius prop. 3.

(2) Lib. de Naturâ et Gratiâ, c. 36. Qui plura cupit de hoc argumento præter Bellarminum lib. 4, de Amiss. Grat. et Statu peccati c. 15; et Petavium de Incarnat. lib. 14, c. 2, consulat Ben. Piazza S. J. Causa immaculate conceptionis sanctissimæ matris Dei Mariæ D. N., vol. 1, in 4, Panormi 1747, qui hanc questionem ex omni parte declaravit.